

Engegar el motor

Engegar és un verb d'origen desconegut, sobre l'etimologia del qual no s'han pogut fer sinó suposicions. Per tant, no és estrany que les altres llengües veïnes no en tinguin formes equivalents i que resulti, així, un verb molt característic i propi del català. Sembla que una de les seves primeres aplicacions corresponia al llenguatge dels pastors, en el sentit de «fer sortir el ramat a pasturar». Però també s'ha vingut usant amb el significat de «llançar» o «disparar» i d'aquí va passar ja al llenguatge tecnològic o industrial, que se'l va apropiat amb molta eficàcia. Efectivament, amb el sentit de «fer que una cosa comenci a anar o funcionar», apliquem el verb engegar a una fàbrica, un motor, una màquina, un tren, un cotxe, un aparell de ràdio o de televisió, la calefacció, etc.

La utilitat i l'eficàcia del verb engegar té una bona prova en el fet que s'ha introduït fàcilment en el castellà: a parlar pels immigrants establerts a Barcelona. En canvi, lamentablement, observem que molts catalans en prescindeixen més que no caldria i recorren a verbs de sentit molt més general que no han adquirit mai el significat amb què ara són usats, possiblement a causa de la mateixa existència del verb engegar. «Posa la ràdio» o «dóna la calefacció» són frases que avui es poden sentir correntment, però que la nostra expressió genuïna havia resolt sempre amb el verb engegar. També en el llenguatge escrit observem sovint un oblit injust d'aquest verb. Un tren en marxa és una expressió que trobem al mateix Fabra, és cert. Però la locució posar en marxa sense que gosem combatre-la categòricament, ja és d'una admissibilitat prou més dubtosa. El que no és gens dubtós és que si tenim ocasió de llegir frases com «va posar el cotxe en marxa» i «tenia el motor en marxa» és perquè qui les ha escrites s'ha deixat caçar en els esquemes del castellà —que no disposa d'un verb anàleg a engegar—, cosa que li ha fet oblidar que nosaltres sí que el tenim, viu, eficaç i operant.

ALBERT JANE